

Könyvismertetések, újdonságok

EDUARDO L. BUNGE, JAVIER MANDIL, ANDRÉS J. CONSOLI ÉS MARTÍN GOMAR

Kognitív viselkedésterápia szorongó és depressziós gyermekeknek és serdülőknek.

Eszköztár klinikusoknak

Oriold és Társai Kiadó, Budapest, 2022.

DOI: [10.52092/gyosze.2024.1.4](https://doi.org/10.52092/gyosze.2024.1.4)

Az eredeti kiadvány 2008-ban jelent meg spanyol nyelven, majd 2017-ben egy továbbgondolt változata angolul. Ez az angol verzió az alapja a 2022-ben magyar nyelvre lefordított kiadványnak, amely – ahogy azt az alcímbe is jelzik a szerzők – alapvetően egy eszköztár, elsősorban klinikumban dolgozó szakembereknek. Szerzői klinikai szakpszichológusok, terapeuták, egyetemi oktatók. A magyar nyelvű kiadás hazánkban hiánypótló a gyermekek és serdülők kognitív viselkedésterápiájában, Prof. Dr. Perczel-Forintos Dóra és a Semmelweis Egyetem Klinikai Pszichológiai Tanszék munkacsoportjának gondozásában és szakmai ajánlásával készült.

Az eszköztár gyermek- és serdülőkorra fókuszál, elsősorban a szorongás és a depressziós tünetek terápiás beavatkozásához nyújt segítséget, azonban az indulat- és dühkezelés menedzsmentjéhez is ad stratégiákat. Az eszközök kognitív viselkedésterápiás alapokra épülnek, melyek bizonyítottan hatékonyak ezen problémák befolyásolásában.

A könyv egy didaktikus, jól strukturált kézikönyv – ahogy ezt a kognitív viselkedésterápia munkamódjától már megszokhattuk. A szerzők jelzik és nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy az általuk összeállított eszközök egyénre szabhatók, kombinálhatók, a kognitív viselkedésterápia alapvető szemléletének megtartása mellett; ennek érdekében a felhasználás módjához sok konkrét javaslatot is adnak a klinikus kollégáknak. A könyv moduláris felépítésű, minden modul elején egyértelműen meghatározásra kerül, hogy az milyen típusú problémára fókuszál, mi lesz a célja a foglalkozásnak, ehhez milyen segédanyag használata javasolt, és azt hogyan érdemes prezentálni. Ezeken felül gyakorlati tippeket tartalmaz a terápiás

foglalkozás levezetéséhez, mindenhol található egy rövid esetismertetés, valamint a szerzők mindenhol felhívják a figyelmet az ülés során esetlegesen felmerülő akadályokra és ezek áthidalási lehetőségeire, és lehetséges kulturális különbségekre. Gyakorlatilag végigvezetik a terápiát végző szakembert a terápiás foglalkozáson.

A kialakított eszközök illeszkednek az életkori sajátosságokhoz, azaz játékosak, színesek, sok közte a korosztály számára vonzó képregény dizájnú gyakorlat. Arra is ügyeltek a szerzők, hogy a gyakorlatok gendersemlegesek legyenek.

Fontos segítség a képzett mentális szakembereknek, hogy a kiadó a felhasználási jogok pontos meghatározásával a kötetek vásárlóinak elektronikus úton elérhetővé teszi a könyvben található gyakorlatokat.

A magyar kiadás ajánlásában olvashatjuk, hogy a könyvet mindenkinek ajánlják, akik gyermekekkel, serdülőkkel foglalkoznak, azaz pedagógusoknak, szülőknek, segítő szakembereknek. Autizmussal foglalkozó gyógypedagógusként, valamint az autizmus szakirány oktatójaként mélyen egyetértek ezzel az ajánlással. Bár érthető okokból a könyv tartalmaz orvosi szakkifejezéseket, azonban összességében nem csak orvosok, klinikusok számára követhető jól mondandója. A bevezető fejezet egy közérthető, jó összefoglalója a kognitív viselkedésterápia gyermekkori vonatkozásainak. A bemutatott terápiás technikákon és eszközökön keresztül pedig még mélyebben meg lehet érteni a szorongás, a depresszió vagy a dühkezelési nehézségek mechanizmusait. A kiadvány ezeken kívül tartalmaz egy szakszerű angol-magyar nyelvű kognitív viselkedésterápia terminológiagyűjteményt. Mindezek miatt ez a könyv nagyon jól használható az autizmusellátásban, például erre a szakterületre készülő gyógypedagógusok felkészítéséhez, és emellett – a szakmai szempontok és kompetenciák pontos betartásával – az autista gyermekek/fiatalok támogatása során is jó hasznát vehetjük.

Autizmus spektrum pedagógiája szakirányos gyógypedagógusok képzésében elengedhetetlen a kognitív viselkedésterápia történetének, eszköztárának megismerése, hiszen az autizmusellátás területén az egyik alapvető támogatási lehetőség ezen eszköztár autizmusra adaptált alkalmazása. Ezért tanulja meg a hallgató, hogy mire való és hogyan működik ez a terápia, illetve gyógypedagógusként ebben hol vannak a lehetőségei és kompetenciahatárai.

Autizmus területén dolgozó szakembereknek is komoly segítség lehet a könyvben található anyag, például a fejlesztő foglalkozások tartalmainak kialakításakor. Használat közben azonban nem szabad elfelejteni azt a tényt, hogy autista emberek ellátásában minden szintéren, így a pedagógiai-pszichológiai munka során is figyelembe kell venni az autizmusból fakadó lehetőségeket és nehézségeket (ebben az esetben elsősorban a nehézségek háttérében rejlő okokat, valamint a taníthatóság jellemzőit), tehát kizárólag ezeket szem előtt tartva szabad a könyv által nyújtott gyakorlatokat alkalmazni (pl. a fejlesztés során még a jó értelmű, relatíve jó verbalitású autista fiataloknál is komoly limitet jelenthet, hogy ezek a gyakorlatok rengeteg metaforát használnak). Tehát: jó ötleteket kaphatunk a könyv gyakorlataiból, színesíthetjük eszköztárunkat (mely napjainkban szerencsére már tartalmaz magyar nyelven is elérhető, kifejezetten autizmusra adaptált hatékony lehetőségeket), de ne feledjük, hogy ezek *elsősorban szorongó és depressziós gyermekek terápiájához készültek!* A fenti helyzeten kívül a kognitív viselkedésterápiába vont autista klienseknél is elengedhetetlen, hogy a terapeuta figyelembe vegye az autizmusból fakadó specifikumokat a terápia során.

Fontos betartani a fenti szempontokat, akkor is, ha jelenlegi tudásunk és a szakmai irányelvek ajánlásai alapján a leghatékonyabb támogatási-tanítási lehetőségeink autizmusban igen közel állnak a kognitív viselkedésterápia eszköztárához, sok elemükben (pl. munkamódjukban, technikáikban, egyes tanítási céljaikban) találunk bennük azonosságot.

Ezzel a kötettel több területen is jól használható, hiánypótló magyar nyelvű szakkönyv vált elérhetővé, mely sok és sokféle szakembernek kiválóan segítheti munkáját.

Janoch Monika

gyógypedagógus

az ELTE BGGYK Autizmus spektrum pedagógiája szakiránya oktatója

az Autizmus Alapítvány Ambulancia munkatársa